

1. STARE PRAVE VERE.

70.

2. zapovêdal. I to jest človiku nezmožno, zaš=
3. to sam' človik' ne zna i ne razumi vsih grihov':
4. Kakono David va Psalmi 19. govori, ki pravi:
5. Grihe koi razumi? I Eremia govori, Čovičasko
6. s'rce jest' tako zlo, šegavo i hudobno, da se
7. ne more is stanova spoznati tere izupitati.
8. Čovičaski običaj i Natura tako duboko va gri=
9. hih stoji i d'rži se, tako da sam' človik' vse
10. grihe va sebe ne vidi, ne zna i ne razumi. I da=
11. bismo listo od onih' grihov' koje mi znamo i spovi=
12. damo odrešeni bili, to bi nam mala pomoć' bi=
13. la. Zato ni potribno ljudi siliti, da bi imeli
14. na spovedi vse grihe imenom' po redu povêdati
15. i Popu zbroiti, toga ni Bog rekal', i va sve=
16. tom Pismu, nimamo niednoga obraza ili Eksempla.
17. David bo njegovu preljubodeistvo, uboistvo, ni ni=
18. ednomu Popu, neg' Bogu spovedal, ki pravla=
19. še, Psal(am). 51. Tebê samomu sagriših' Gospodi=
20. ne. I Psal(am). 32. pravi: Rekal' sam', 'ja hoću
21. Gospodinu moje pregrišenje spovidati, i ti jesi me=
22. ne otpustil nepravadnost' grihov' moih' . I ov'
23. Mitar ili očitni grišnik', Luka na 18. se jest'
24. takaiše listo Bogu spovidal', ki govoraše:
25. Gospodine Bože, budi mene uBogomu Grišniku
26. Milostiv' . I z ovakovu spovêdu jest od' Bo=
27. ga dobil' prošćenie vsih' grihov' . Kad pak' IS(U)H(RST)
28. Gubavcem' govoraše, idite i prikažite se Re=
29. **S ij** dovníkom,

1. ARTIKULI I NAUCI,

2. dovníkom, z ovim ni Papine spovedi postavil' i
3. naredil', jere oni jesu prvo, nego jesu ka Redovni=
4. kom prišli, ozdravljeni. Nego radi drugih'
5. riči, od kih', jesmo drugdê govorili. I ti sta=
6. ri Učenici nikogar' ne sile k' takovoi otainoi spo=
7. vedi, da bi se grihi imeli po redu praviti. I=
8. van zlatoust u prvih' Knjigah' od' Odlučenia
9. ili Razbora piše od Pokore. I ka Ebreamom' na 12.
10. Kap(itul). Va trinadestoi Omelii, tako govori: Neću
11. toga od tebe, da bi se ti imel očito osvadi=
12. ti, odkriti i predati, ni samoga sebe suprot
13. drugomu potvoriti, nego da budeš poslušán Pro=
14. roku ki pravi, Psal(am). 32. Odkri Gospodinu sta=
15. ze tvoje. Veće pravi: Ako se stidiš grihe tvoje po=
16. vèdati, tako te iste vsaki dan spovedai u=
17. s'rcu tvojem', negovorim', da 'je ti v tomu drugu
18. spovèdaš', ki bi ti mogal oponositi, nego spo=
19. vèdai grihe tvoje Bogu, jere on 'je more isciliti.
20. I s(ve)ti Augustin pravi, va desetoi Knjigi, Spo=
21. vid. na 3. Kap(itul). Što i zašto 'ja ispitujem, ili što
22. 'je meni za ljudi, da bi oni mo'ju spovid' sliša=
23. li? Kako da bi oni moje bolezní ili betege ličili?
24. To su jedni čudni ljudi, ki pita'ju i hote zna=
25. ti, kako jedan' drugi žive i što čini, a svoi ži=
26. vot' i živlenie jesu lêni pobolšati. I sveti
27. Ambroz, svrhu Luke od Pokore va prvih' Knjigah'
28. od odlučenia, Petar: Petar biše žalostan i
29. splaka se,

1. STARE PRAVE VERE. 71. 2. splaka se, jere biše zabludil', kakono človik. 3. <i>Ja ne nahajam' što 'je govoril', Ja znam' da se je(st)</i> 4. plakal, od njega z' lz' ja čtem', a od' njegove 5. pokore ili zadovolno stvorenja ne čtem. I ove sa= 6. me Duhovne pravde. Gloza va Dekretih', od' 7. Pokore u prvom Kap(itulu). peto odlučenie, prave: Da 8. spovid ova ni is Pisma ili pismom zapovêdana, 9. nego da 'je od crikve postavljena. Iz' ovih' 10. besed tih starih' Učenikov' vsaki razumi, da 11. poli tih' prvih' K'rstian' takove spovidi ni 12. bilo. 13. Zato i nato ovi naši Pripovidavci očito go= 14. vore da takovu spovid' va koi bi imel' čovik' 15. Popu ili fratru vse grihe redom' zbroiti i pove= 16. deti, Bog ni postavil ni zapovidal'. I to 17. čine radi dobrih prestrašenih vêsti, ki jesu če= 18. sto jedan' grih' dvaiseti krat' ispovedali, i 19. ništar manje jesu pri njem Sumnjali, je li njim' ot= 20. pušćen' ili ne, I jedni jesu vazda žalostni, i 21. v strahu bili, i sumnjali jesu li njim bili grihi 22. odpušćeni, i jesu li va milosti Božjei, zato da 23. se nisu mogli celo, sa vsima čisto svih' gri= 24. hov' i naplne spovidati. Takovim' dobrim' sla= 25. bim, žibkim' ljudem', potribno jest povêdati i 26. naučiti ih', da 'je zadosta, i Bog drugo neće 27. od' nas imeti, nego ovu spovid' suprot' Bogu, 28. ko'ju nas jest' sam' Božii Sin' va Otčenašu na= 29. S iij učil,	13. Kad. Salomun Pritac na 27. pravi: Spoznai s pomnju oblič'je tvoje živine, to je(st). Gledai na tvoju obit(e)l: I kad. s(veti). Jakov piše, na 5. kap: Spoznai jedan drugomu njegove grihe, to jest: spovite se, prosi jedan drugomu prošćenja: Zato Papini ove besêde na njih' spovid' kri-vo t'lmače i prevraća'ju.

12. Ovi sadašnji
Evangeljski
Pripovidauci
pravo, razumno
od pokore pripo=
vida'ju : Ovo
ima'ju takaiše
njih' suprotiv=
nici spoznati,
Zato se Ange=
li va nebesih'
i svi pravi k'r=
stiani vese=
le, i hvale
Boga.

1. ARTIKULI I NAUCI,

2. učil, i rekal se tako vsaki dan Bogu spovê=
3. dati: I tako se vsi verni spovêda'ju. Ali mi
4. poli toga ove otaine po sebê spovedi, poli o=
5. ve očite i opće, radi ovih' zgora rečenih' riči,
6. da se va njoj ti mladi, priprosti nauče i napu=
7. te, a neposlušni očiti grišnici pokara'ju i njim'
8. se skrate i prepovida'ju svetinje ili Sakramen=
9. ti, i slabe žalostne vesti, po sebe otaino
10. têše, pokrêpe i odrêše ne odmećemo i ne ostav=
11. lamo.
12. Do sih' dob' i dosta lêt' va ovoi spovedi i
13. na predikalnici, od Pokore ni se pravo učilo. Jere
14. Popi i ljudi, govorahu tere imenovali jesu ovu
15. Pokoru, što godire jest Pop' ili spovednik, onomu
16. ki se jest spovêdal', va spovêdi stvoriti na=
17. ložil, kakono rekuć toliko dni postiti, toliko
18. Otčenaši, Ave Marij i Ver moliti, toliko Mis
19. najeti i platiti, kadalnjim' crikvam bosim' i o=
20. kol' Oltarov' z nagimi kolini hoditi, ili toliko pi=
21. nez' ili Mis Popu dati: I ti naiUčenei Popi i
22. fratri jesu od ove Pokore tako učili, da ova cê=
23. la Pokora, koja človeka va milost' Bož'ju čini
24. priti, tere izveliča, ima tri dêle, Skruše=
25. nie, Spovid i Zadosta stvorenje za grihe. Koi
26. jedan i drugi Nauk' od' ove Pokore jest kriv',
27. himben i čini zabluditi, svetomu Pismu jest
28. sa vsima protivan'. Zašto va noi nisu ništare
29. od

1. STARE PRAVE VERE. 72.

2. od Vere U crkvi učili ni pravili. Zato naši
3. Pripovidavci is svetoga Pisma od Pokore tako
4. govore i pišu: Da ove prave pokore jesu pače tri
5. dêli, P'rvi dêl zaisto, jest spoznanie, ža=
6. lost i skrušenie grihov', koje spoznanie i žalost
7. ishaja is pravoga razuma iz' Božjega zakona ili
8. zapovedi, i is Božjega s'rca. Ali takova
9. žalost i Skrušenie ne dobiva Milost' poli
10. Boga i prošćenie grihov'. Jere Kain, Savl, Ahi=
11. tofel', Ijuda Iskariot', jesu takaiše grihe spoz=
12. nali, žalovali, ništar manje zato i s tim ni=
13. su pri Bogu Milosti dobili, nego su despe=
14. rali i zgubljeni. Drugi dêl od Pokore, jest
15. prava Vera va Isusa, da človik' tvrdo veruje
16. Božjemu tere Isusovomu stanovitomu obêto=
17. van'ju, da Bog' stanovito hoće mu vse grihe is
18. Milosti zaostunj za Isusovu dostoinost, za
19. njega muku i Sm'rt' njegovu, vse grihe prostiti
20. i sa vsima zabiti. Ov' tretí dêl' jest pobol=
21. šanje, ponovljenje cela človičaskoga življenja,
22. dianja i dugovanja, da ima biti človik suprot
23. Bogu celo, sa vsima poslušán i podložán, to
24. jest: Da se začne jure is pravoga s'rca zanaprid
25. sa vsimi ričami¹ po Božjei voli i slovu d'rža=
26. ti, i da se vsih, sm'rtnih grihov' izbavi, da
27. drugi čovik' postane, da vse njegove ude ne
28. veće ka hudobi, nego k' pravici iskazuje i obraća.
29. Od

---

¹ Corr. ričamo.

22. Doseli jesu
Popi i Fratri
listo od Mis
od s(ve)tih, Po=
stov', od Pa=
pinih' zakonov'
i odpustkov',
malo i ništar'
od IS(U)H(RS)TOVO-
GA d'janja i o=
pravlania, pri=
povidali.

1. ARTIKULI I NAUCI,

2. Od takove Pokore, sam I(SU)H(R)ST pripovida, ki pra=
3. vi: Kaite se, i veruite Evangeli'ju, Mar(ko). na 1.
4. I sveti Paval pravi, ka Rim(Ianom). na 3. Kapit(ul). Po
5. zakonu prihaja spoznanie i skrušenie grihov'. S(ve)ti
6. Ivan K'rstitel vapie, Mat(ei). na 3. Gledai=
7. te da činite prave plode od' pokore. i sveti
8. Paval ka Efes(ianom). na 4. govori: Ostavite sta=
9. roga čovika i obucite novoga, ki kradiše ne kra=
10. di veće, ki lažaše, istino govori ka bližnjemu
11. svomu, ki se s'rjaše, ne dai s'Incu zaiti svrh'
12. s'rda svoga, i proč(aja).
13. x
14. x

15. OD RAZBIRANA I

16. Skraćenja mnogoterih' jistvin', i od' člo=
17. vičaskih' zakonov'. I od Cere=
18. monij Zvanjskih Boži=
19. ih' službi.

20. x
21. x

22. **PR**vo i pred ovim vrimenom, jesu tako učili,
23. pripovidali i pisali, od razbirana i pre=
24. povidanja mnogoterih' jistvin' ili piće, i od'
25. drugih' človičaskih' zakonov' i naredab', da
26. se š njimi prošćenie grihov' dobiva i zasluži, i
27. da se plaća'ju, pom'rsu'ju, i za nje zadosta či=
28. ni. Tere da se š njimi Bogu služi, radi kih'
29. Bog' nas za dobre ima, cini i d'rži. Nato i za=
30. to, jesu tako gusto, često i toliko novih postov',
31. praznikov',

1. STARE PRAVE VERE. 73.

2. praznikov', vsakojake Božje službe novi redi i
3. takove riči prieli, naredili i postavili, i na
4. te iste, uboge priproste ljudi napućevali, i
5. h tim istim' po sili naganjali, njim pravili, da
6. takovo uzd'ržanie ili strplenie od nikh' jistvin,
7. i takove od' njih' našaste i postavlene Božje
8. službe, jesu Bogu ugodne, i ako se ljudi od'
9. takovih' nikh' jistvin, od' Jai, masla, Si=
10. ra, Mesa, V' korizmi, V' petak', V' sobotu, ne=
11. uzd'rže, tere ove od' njih' postavlene Božje
12. službe ne d'rže i ne dosvrše². Tako vele sagri=
13. ša'ju i B(og)a s'rde. Z ovu prodiku listo od postov',
14. Moiseovih' i človičaskih' služb', ova pra=
15. va Vera, Isuk'rstovo dostojanstvo i dobročinenje,
16. njega čast ne potira, tlači i zameće. Is o=
17. voga 'je dosta zmut', čudnih' diviih' Boži=
18. ih' službi i zakonov' va K'rstiansku crikvu
19. vlazilo i prišlo. I po ovom' fratarskom' nau=
20. ku, jest ovo Božje obitovanje od IS(U)H(RST)A, i Nauk'
21. od' prave Vere, sa vsima bilo m'lčano i zatreno,
22. koje nam Evangelie povsuda moćno kaže, nas na=
23. ganja i veli, da se Isusovo dobročinenje i maz=
24. da za veliko, za drago i visoko d'ržati i ci=
25. niti, i da vsaki čovik' ima znati i razumê=
26. ti, da ova prava Vera va Isusa, ima se svrh'
27. vsaka druga dobra d'la d'ržati, i svrh'
28. vsake druge dobre Božje službe, zgora i vi=
29. **T** še

[157]

---

² Corr. dosvrše.

17. Z ovim krivim naukom od člo=vičaskih zakonov' jesu učini=li, da mmozi zakonnici, Gospoda, Gra'jani, Kmeti jesu dvoili: Ako njih' stan, d'janje i baratanje do=pade Bogu ili ne. Zato je(st) njih dosta va Klostre i Mols=tire teklo, i jesu njih' žene i pozvanje zapu=stili.

1. ARTIKULI I NAUCI,

2. še postaviti. Zato sveti Paval tako silno
3. suprot' Moiseove i čovičaske zakone i naredbe
4. govori i piše, da bismo se imeli naučiti i zna=
5. ti: Da pred' Boga nećemo biti dobri i pravadni
6. cinjeni i d'ržani, radi naše dobrote i naših' do=
7. brih dël i službi, listo samo radi Vere va=
8. IS(U)H(RST)A, da nam hoće Bog radi Isusa, bez' na=
9. ših dobrih dël i dostoinosti vse grihe prosti=
10. ti, za dobre, pravadne i za svete imeti, ci=
11. niti i dr'žati. Ovi Nauk' od' ove Vere bil' 'je
12. sa vsima pogašen i um'rl', jesu listo ljudi uči=
13. li, da oni sami ž njih' dobrimi deli, s postom',
14. Z božiimi puti i Z misami, mogu priazan', mi=
15. lost, prošćenie grihov' i nebesa dobiti i zas=
16. lužiti.
17. K' drugomu, z ovim naukom' od človičaskih'
18. zakonov', jesu takaiše Božje zapovedi, Božje
19. zakone i prave službe nazad' postavili i od=
20. vrgli. Zašto jesu ove čovičaske zakone više
21. Božiih zapovidi dvizali, hvalili i naprêd
22. stavili. Oni nisu od drugih Božiih³ služ=
23. bi, pruda i koristi na prodikah govorili i učili,
24. neg' da se ima'ju vsi blagdani častiti, praz=
25. novati, vsi posti postiti, K misam' hoditi, Mise
26. naimati, Svetce zazivati, njim služiti, za
27. m'rtve prositi, za njih' Mise, Vigilie činiti
28. služiti i čtati, crikve zidati, Klostrom,
29. Molsti=

³ Corr. Božikh'.

1. STARE PRAVE VERE. 74. 2. Molstiro'm', Kapelaniam' v' Testamentih' na 3. Sm'rti dosta blaga ostavljali, da se zi= 4. da'ju, Po crikvah' hoditi po njih' Božiiah' pu= 5. tih, i proč(aja). Ova dêla oni imenu'ju i prave da su 6. naiveće i bolje Božje službe. I poli toga od' 7. drugih' pravih', dobrih, od' samoga Boga pos= 8. tavljenih i zapovidanih' dêl i Božiiah' služ= 9. bi, jesu sa vsima mućali, ništare učili, i za 10. ništare dežel'sko ili grajansko rejenje imeli i d'r= 11. žali, kad' jest koi svoi stan i pozvanje po Bo= 12. žjei voli i besedi d'ržal' i vodil. Kako kad' 13. Gospodar ili Otac od ćeladi svojim teškim dê= 14. lom i s pravim dobitkom, svo'ju ženu, dicu hra= 15. ni, redi i goii, na Božii strah' naklanja ući ov' 16. Katehisam', Mati redi, goii dicu. Jedan' 17. Kral', Knez, ljudi i dežele redi i brani i proč(aja). 18. Takovo dêlo i rejenje, koje jest od Boga postav= 19. leno i zapovidano, oni imenu'ju i d'rže za jedno 20. dežel'sko i varožno dêlo, A ove njihove kakove 21. godire službe i dela, imenu'ju duhovne, Sve= 22. te Božje službe. Z ovim' jesu toliko ovih' ne= 23. prudnih', smamnih' i Idolskih' ili Poganskih Bo= 24. žiah' službi va K'rstianstvo ćinili priti, v'= 25. listi i narediti. 26. K' tretomu, takovi ćlovićaski zakoni, zapo= 27. vedi i službe, jesu dobrim vêtam, budući= 28. ih toliko i prez ćisla bilo, preteške se učinile. 29. T ij Jere	26. Sa'm Bog govori: Ezeki. na 80. Po zapovi= dah' vaših O= tac nemoite ho=

1. diti, njih' prav-
de ne d'ržite,
da se ž njih' po=
ganstvom ne os=
kvrnite: Po mo=
ih' zapovê=
dah' hodite,
moe pravde ob=
služite, i te
iste učinite.

1. ARTIKULI I NAUCI,

2. Jere ljudem ne biše moguće da bi je vse po redu na=
3. plne mogli d'ržati i dosvršiti. I ljudi mnjahu,
4. da takove službe jesu jedne potrebne kakono od'
5. samoga Boga zapovedane službe, koje se ne mo=
6. gu bez griha ostaviti. Gerson piše, da do=
7. sta ljudi radi takovih' zakonov', ne buduć je mo=
8. gli celo, sa vsima dosvršiti jesu bezufali
9. ili desperali, a niki jesu samo sebe umorili, ne
10. imi'juć ni čuteć' nijednoga utêšenja, da is milo=
11. sti radi IS(U)H(RST)A budemo pred' Bogom dobri i sve=
12. ti stvoreni. I čtemo va teh nikih' neučenih pripo=
13. vidavac Knjigah', kako zmeteno, nerazumno od
14. takovih' človičaskih' službi, govore i dobre
15. vesti zaplêta'ju, i sami ne zna'ju i ne razumi'ju
16. nijednoga pravoga utêšenja i Nauka, od ove pra=
17. ve Vere, od' Križa ili trpljenja, od' ufanja, od'
18. Grajskoga rejenja, i od' drugih' potribnih' K'r=
19. stianskih' Artikulov' . Zvrhu ovoga, 'je do=
20. sta Učenih' ljudi tužilo se jure va ovom' našem'
21. vrimenu, da takovi človičaski zakoni i služ=
22. be jesu va crikvê veliku svadu ili zdražbu
23. naredili, i š njimi jesu ljudi na pravom Božjem spoz=
24. nan'ju, na pravo Veri, na ovih' pravih' Božiih'
25. službah' zad'ržani. Gerson i drugi jesu ve=
26. le svrh toga tužili se. I svetomu Augusti=
27. nu takaiše ni ugodno bilo, da bi se dobre vê=
28. sti, z ovimi človičaskimi zakoni i službami i=
29. mele

1. STARE PRAVE VERE. 75. 2. mele oprtiti i mučiti, Nato poli toga on taka= 3. iše uči, da takovi zakoni se nima'ju za potrebne 4. riči od spasenja d'ržati. 5. Zato i nato jesu naši Pripovidavci i od ovih 6. čovičaskih zakonov', zapovedi i prepovedi, ne 7. iz oholosti, iz nerazuma, ali da bi oni Bis= 8. kupove ili Papine oblasti hoteli zavreći ili po= 9. rugati, nego iz velike viene i znane očite po= 10. tribe začeli govoriti pisati i očito Pripovi= 11. dati, Da se š nimi pri Bogu ni Milost, ni pro= 12. šćenie grihov' dobiva i ne zasluži, Tere da se 13. ne sagrêša, ako se prem ostave. Jere ovo sveto, či= 14. sto Evangelie vsakoga Pripovidavca sili, 15. da ima očito, razumno U crikvi svim ljudem pripo= 16. vidati, da vsi ljudi z niednu drugu služ= 17. bu i riču Milosti poli Boga ne dobiva'ju, li= 18. sto z ovu Veru va ISUSA. Koja Vera i Prodi= 19. ka, se ne more razumiti, Ako zajedno z ovu Veru 20. po delih' i službi, ljudi hote dobiti i zas= 21. lužiti prošćenie grihov' i život večni. I zato na= 22. ši Pripovidavci, od' takovih' človičaskih' 23. zapovedi i prepovedi ili skraćenja uče, da se š nji= 24. mi Bog' ne smiri, ne čini za grihe zadosta, ne= 25. zasluži i ne dobiva nijednoga prošćenja, tere iz 26. njih se nima nijedna potribna Božja služba stvo= 27. riti, kako da bi bez ovih' ne mogli va nebesa 28. oteći ni priti. Abraam, Isaak, Jakov', Noe, Enoh, 29. T ij Matusa=	5. Je li k'rstianom dopušćeno i se spodobi, da mo= gu Bož'je službe narediti, da poli Boga, milost i nebesa zasluže: Tako se takai= še i Ijudeom, po= ganom i Turkom spodobi, I njih' službe takoe zasluže prošćenie grihov'. Ali ovo ni, je(st) krivo i laž= njivo.